

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af d.d. meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om erstatningsansvar.
(Lovforslag nr. L 119).

I skrivelse af d.d. meddeler arbejdsministeren, at hun ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give folketinget en skriftlig

Redegørelse om arbejdstidspolitik.
(Redegørelse nr. R 5).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om erstatningsansvar.
(Lovforslag nr. L 119).

Lovforslagets hovedformål er at sikre, at der i tilfælde af personskade og tab af forsørger fastsættes en erstatning, der i højere grad end hidtil giver dækning for det økonomiske tab, der er en følge af personskaden eller forsørgertabet.

Der findes i øjeblikket inden for den private erstatningsret ikke lovregler om udmålingen af erstatningen, hverken for personskade eller for tab af forsørger. Den højeste erstatning, der i praksis ydes i tilfælde af fuldstændigt tab af erhvervsevnen, udgør 450.000 kr., og for tab af forsørger udgør erstatningen ca. 225.000 kr. Disse beløb vil ofte ikke give fuld dækning for erhvervsevnetabet eller forsørgertabet. Det skal i den forbindelse fremhæves, at erstatningen for erhvervsevnetab skal træde i stedet for skadelidtes manglende erhvervsindtægt gennem resten af livet.

Erstatningsniveauet skal ses i sammenhæng med, at der for arbejdsskaders vedkommende efter arbejdsskadeforsikringsloven ydes erstatninger, der er væsentligt større, og at der i andre vesteuropæiske lande, herunder de øvrige nordiske lande, ydes væsentligt højere erstatninger end i Danmark.

Ved lovforslaget gennemføres en efter regeringens opfattelse længe tiltrængt forhøjelse af erstatningerne i den private erstatningsret. Lovforslagets regler herom bygger på betænkning nr. 976/1983 fra justitsministeriets erstatningslovudvalg. I udvalget var der forskellige opfattelser af spørgsmålet om, hvorledes reglerne på dette område bør udformes.

Hovedprincipperne i forslaget er i det væsentlige i overensstemmelse med det forslag, der blev stillet af et flertal i udvalget. På en række punkter er reglerne imidlertid af praktiske grunde udformet således, at erstatningsberegningen bliver mere forenklet end efter flertallets forslag. Forenklingerne består bl.a. i, at der ikke skal foretages fradrag i erstatningen for sociale ydelser og forsikringer m.v. Endvidere er reglerne om kapitalisering gjort uafhængige af ændringer i renteniveauet, idet der stilles forslag om en fast kapitaliseringsfaktor. Uanset disse forenklinger er flertallets hovedsynspunkt vedrørende individuel erstatningsfastsættelse på grundlag af et faktisk erhvervsevnetab imidlertid bevaret i forslaget. Som et eksempel kan jeg nævne, at en skadelidt, der helt mister erhvervsevnen, og som har haft en årsløn på 160.000 kr., vil få en erhvervsevnetabserstatning på 800.000 kr. Herudover vil der blive ydet godtgørelse for varig men med 200.000 kr.

Lovforslagets kapitel 2-3 bygger især på erstatningslovudvalgets betænkning nr. 829/1978 om limpelse af erstatningsansvar m.v.

Med hensyn til erstatningsansvar for skade, der er dækket af forsikring, foreslås det, at en skadevolder ikke skal være erstatningsansvarlig for en skade, hvis denne er dækket af en tingsforsikring eller driftstabsforsikring. Tabet bæres således endeligt af forsikrings-selskabet, der ikke kan kræve noget - »gøre regres« - hos skadevolderen. Reglen gælder dog ikke, hvis skadevolder har handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Udvalget havde yderligere foreslået, at reglen ikke skulle gælde, hvis skaden skyldes uforvarlig planlægning eller tilrettelæggelse - i modsætning til udførelse - af offentlig eller erhvervmæssig virksomhed. I sådanne tilfælde kunne forsikringsselskabet altså som hidtil kræve erstatning - regres - af skadevolder. Det er fra flere myndigheders og organisationers side blevet anført, at de af udvalget foreslåede regler af præventive årsager

[Justitsministeren]

generelt ikke bør finde anvendelse for skader, der forvoldes under udøvelse af erhvervsvirksomhed. Lovforslaget imødekommer disse synspunkter, idet der efter forslaget er erstatningsansvar, såfremt en skade er forvoldt ved udøvelse af offentlig eller erhvervs-mæssig virksomhed eller virksomhed, der kan ligestilles hermed. Herved bevares erstatningsreglernes præventive betydning uændret inden for disse områder.

Der foreslås endvidere gennemført en lempelsesregel for erstatningsansvar. Efter reglen kan erstatningsansvaret nedsættes eller bortfalde, når ansvaret vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt. Ved afgørelsen skal der efter reglen tages hensyn til skadens størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold og skadelidtes interesse samt til foreliggende forsikringer. Reglen er tænkt som en art »sikkerhedsventil«, der skal kunne anvendes i undtagelsestilfælde, hvor betaling af fuld erstatning vil pålægge skadevolderen en byrde, som ud fra sociale og humanitære synspunkter virker uacceptabel, eller hvor ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt at lempe ansvaret.

Det foreslås endvidere, at man ved alle former for erstatningsansvar kan se bort fra egen skyld i samme omfang, som man kan lempe en skadevolders ansvar efter den almindelige lempelsesregel.

Endelig foreslås regler om arbejdstagers erstatningsansvar. De foreslåede regler bygger på det synspunkt, at ansvaret for ansattes skadegørende handlinger i de fleste tilfælde bør bæres af arbejdsgiveren, i hvis interesse den skadevoldende adfærd er udvist.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne til dette, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 14/12 83 vedrørende arbejdstidspolitik.

(Redegørelse nr. R 5).

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I. Indledning

Igennem de senere år har debatten om virkningerne af en samlet arbejdstidspolitik fået en mere fremtrædende placering i den økonomiske og politiske debat. Formålet har ikke mindst været at vurdere mulighederne for bevidst at anvende en fremrykket arbejdstidsnedsættelse – dvs. uden at der er et naturligt grundlag i produktionen og samfundsøkonomien herfor – som et instrument til at styrke beskæftigelsen.

Interessen for en arbejdstidspolitik kom senest til udtryk ved den dagsorden, der blev vedtaget i folketinget den 24. maj 1983, hvorefter regeringen opfordres til at indlede drøftelser med arbejdsmarkedets parter med henblik på at tilvejebringe et grundlag for at vurdere de samfundsmæssige virkninger af en samlet arbejdstidspolitik og afgive en redegørelse herom til folketinget inden udgangen af 1983. Arbejdstidspolitikken skal således også vurderes ud fra en bredere sammenhæng end den sædvanlige, hvor der – med baggrund i den økonomiske krise – har været tendens til i første række at beskæftige sig med de beskæftigelsesmæssige og samfundsøkonomiske virkninger af arbejdstidspolitiske foranstaltninger.

Det er et væsentligt og positivt træk ved den aktuelle debat, at den efterhånden har bevæget sig væk fra alene at være en diskussion om den daglige eller ugentlige arbejdstid til også at omfatte en lang række foranstaltninger, som har det tilfælles, at de i et eller andet omfang har betydning for lønmodtagernes samlede deltagelse i arbejdslivet såvel i løbet af dagen og ugen som i løbet af året og i løbet af hele livet. Dette skyldes ikke mindst det forhold, at der nu også anlægges en række andre og bredere synsvinkler på arbejdstidsproblemet, f.eks. familie-, ligestillings- og uddannelsespolitiske.

Det er vigtigt at understrege, at spørgsmålet om den ugentlige arbejdstid og dennes tilrettelæggelse her i landet afgøres ved forhandling mellem arbejdsmarkedets parter, og at der under debatten forud for folketingets vedtagelse af dagsordensforslaget var almindelig politisk enighed herom. Ændring af forholdene forudsætter altså enighed: Formålet med denne redegørelse er derfor først og fremmest at give parterne på arbejdsmarkedet mulighed for en samlet fremlæggelse af synspunkter og argumenter, således at der skabes et grundlag for nu eller i en senere